

Sagen sattes til Forhandling.

H. P. Hansen: Det foreliggende Lovforslag om Skolevæsenets Styrelse og Tilsyn er enslydende med det Lovforslag, der blev fremsat i sidste Rigsdagssamling, og som henvistes til et Udvalg, men paa Grund af det sene Tidspunkt af Rigsdagssamlingen lykkedes det ikke Udvalget at tilendebringe sit Arbejde. Da de Forhandlinger, som den Gang førtes, endnu vil være i frisk Erindring, skal jeg ikke gentage mine Udtalelser fra den Gang, men blot henvise til, hvad jeg da sagde. Jeg haaber, at det i indeværende Samling maa lykkes at gennemføre Lovforslaget, og jeg skal paa mit Partis Vegne anbefale det.

Chr. Sogaard: Hvad selve Lovforslaget angaar, kan jeg henholde mig til, hvad den ærede foregaaende Taler sagde, idet ogsaa jeg udtalte mig ret udførligt, da vi havde Sagen til Behandling her den 27. Marts, og jeg finder ingen Anledning til at gentage de Udtalelser, jeg da kom med. Der er imidlertid et Par Bemærkninger, jeg har Lyst til at gøre — de vedrører ikke direkte Lovforslaget, men har dog med Skolespørgsmaalet at gøre — foranlediget ved, at det under Finanslovsforslagets første Behandling, hvor Skolespørgsmaalet blev ret stærkt drøftet, fra forskellige Sider, ogsaa af den højtærede Minister, blev udtalt, at man ønskede Skolespørgsmaalet løst i Overensstemmelse med de Grundtvig'ske og Kold'ske Skoletanker, og det er ikke ret mange Dage siden, den højtærede Minister udtalte fra denne Plads, at nu vilde hun gaa ud i Landet med Kold under den ene Arm og Grundtvig under den anden. Dette er for saa vidt et meget smukt og godt Følgeskab, men jeg mener, det kan have sin Interesse nu, da vi behandler dette Skolelovsforslag, at blive klar over, hvad disse Udtalelser betyder; det er ikke nok at komme med saadanne lidt ubestemte Udtalelser, de maa præciseres mere bestemt. Hvis det nemlig er den højtærede Ministers og Regeringspartiets Mening, at disse Tanker baade i deres Form og deres Indhold og deres Maal virkelig skal ligge til Grund for vore Skoleforhandlinger her, tror jeg, at jeg paa mit Partis Vegne kan sige, at saa vil vi være med, men det vil efter min Formening ganske vist føre til, at der maa ske adskillige Ændringer i Lovforslaget, for at det kan komme i Overensstemmelse med de Kold'ske og Grundtvig'ske Skoletanker.

Det høje Ting vil maaske tillade mig

med et Par Ord — jeg skal ikke komme dybere ind derpaa — at omtale disse Skoletanker, som jo har været nævnt under Finanslovsbehandlingen. Naar man taler om de Grundtvig'ske Skoletanker, vil jeg for det første sige, at Grundtvig var jo egentlig hverken praktisk eller teoretisk Skolemand, selv om han nok gav Ideer og Impulser i saa Henseende. Grundtvig angreb den „sorte“ Skole stærkt, han ivrede mod Drengvidenskabelighed, han fremhævede, at det bedste Lærested for Børn var gode Borgeres Huse, hans Skoleideal var det, som han kaldte „Skolen i Soer“, og han mente, at 18 Aars Alderen var den bedste Tid at lære i. Denne Skole, som for Resten i 1848 var meget nær ved at blive gennemført, men som blev lagt til Side ved Christian den Ottendes Død, blev altsaa ikke realiseret. Disse Skoleformer, baade Friskolen og Højskolen og Ungdomsskolen i det hele taget, som man kalder de Grundtvig'ske, er egentlig de Kold'ske, for det var Kold, der realiserede Tankerne, oparbejdede og organiserede dem, men Grundtvig var ganske enig med ham i hans Angreb paa det gamle Remseri og Terperi, som den Gang fandtes baade i Almueskolen og i Latinskolen. Kold arbejdede altsaa Haand i Haand med Grundtvig, hvad man har mange Udtalelser om. Det kommer navnlig stærkt frem paa de kirkelige Møder her i København i 1866—67, navnlig i 1866, da Kold i et langt Foredrag fremstiller sin Livsudvikling og sine Skoletanker. Kold var selv i sin Ungdom blevet kristelig vakt ved P. Larsen-Skræppenborgs Forkyndelse, og han var blevet folkelig vakt ved at læse Ingemanns Romaner. Han siger selv, at Formaålet for hans Undervisning er at oplive og oplyse gennem levende Fortælling navnlig den bibelske Historie og Danmarks-historien; men man har ikke Lov til deraf at slutte, at de andre Fag blev forsømt i de Kold'ske Skoler. Han siger selv, at Maa et for hans Arbejde er, at Børnene kan vokse op til at blive gode Kristne og gode Borgere, at de kan blive villige og glade Tjenere for deres Forældre, for Gud og for deres Hjem og Fædreland. Han siger, at Undervisningen skal gives paa en saadan Maade, at den modtages med Glæde, og at Børnene hungrer efter at faa mere, og det praktiserede han i sin Skole. Derved kom der en helt anden Aand ind i Skolen, det gamle Remseri og Terperi hørte op i de Kold'ske Skoler og ligeledes det gamle Prygleri, og medens Skolen tidligere havde været en Plage, blev den i Virkeligheden nu et Sted, hvor Børnene var glade ved at komme.